

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
 Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.
 A szombati számokra helyben és vidéken:
 Az óbecsai melléklettel együtt félévenként 2 korona,
 anélkül félévenként 1 korona 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Szabadka, IV. Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
FIÓK-SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Óbecse, belvárosi plébánia. Telefonszám 48.
 Kéziratok nem adóznak vissza. — Hirdetések
 Aranybály szerint.

A szövetkezeti biztosítás.

A gazdasági kérdések egyik sűrűs s igen fontos, megvalósítandó kérdése a szövetkezeti biztosítás. — A nagy tőkével alakult s gomba módra szaporodó kül s belföldi biztosító intézet véreibeivel — s vigéceivel lepi el a társadalmat s szegény és gazdag filléreiből, koronáiból részvényeseinek busás osztalékot biztosít, az intézetnek fényesebbnél fényesebb palotákat emel. — Kétségtelen, hogy egyéb hiányában a biztosító intézetek, igen fontos szerepet vannak hivatva betölteni, ámde az a súlyos adózás, mely a biztosítókat sújtja, önkénytelen is sarkalja az emberi elmét, pótlására egy kevesebb teherrel járó, hasonló biztonság- gal működő az emberiség érdekeit szolgáló intézményt létesíteni.

A szükség megteremtette már s így csak fejleszteni kell még a kölcsönös biztosító szövetkezetek esz- néit s ezek felkarolásuk esetén képesek lesznek teljesen pótolni a nagytőke érdekeit szolgáló biztosító részvénytársaságokat.

A biztosítási intézmények alap- elvei a fiáncemberek előtt ismerete- sek; azok sokkal elasztikusabbak, minthogy a szövetkezeti formára kölcsönösség alakjában alkalmazhatók ne lennének. — A kár felosztásával s fedezeti rendszere megkíván ugyan egy kisebb-nagyobb érdekkört, minden- esetre azonban kissé fejlett gazdasági társadalom mellett nem okozhat gondot az érdekeltek s résztvevők meg- felelő csoportját összehozni. — Az érdekcsoport minimuma biztosítási ágak szerint természetesen változik s matematikai számítás, statisztikai adatok kalkulációjából elő állott ered- mény az utmutató eme minimum meg- állapításánál. Elméletben e kérdés nem ad fejtörést, míg a gyakorlatban nagyobb óvatosságot igényel, egyrészt azért, mert ez az egész intézmény alapja, másrészt mert annyi összeható tényező eredménye, hogy annak meg-

állapításánál biztos csapáson csak rendkívül gyakorlott s igen higgadt, nagyon számító elme haladhat. — Igaz, hogy a gyakorlati eredmények felhasználhatók, mert már létező biz- tosítási szövetkezeteink adatainak felhasználása biztos vezető fonalak. — Működő s a különböző biztosítási ágakat szolgáló kölcsönös biztosító szövetkezeteink példájára kell meg- alkotni, fejleszteni, az ujonnan kelet- kező biztosítási szövetkezeteket; s ha eme szövetkezetek ezen kívül még egymás között is kontaktust keresve, a kockázat csökkenését a kölcsönös- ség minél szélesebb alapokra és ré- tegekre való kiterjesztésével biztosít- ják, akkor mind erősebbé válik a haj- landóság a különböző társadalmi réte- gekben eme, a nagy biztosító rész- vénytársaságoknál nem nagyobb koc- kázatu, de mindenesetre kisebb adó- zással kielégíthető szövetkezeteket támogatni.

A gyakorlati élet már megmu- tatta, hogy a már működő kölcsönös tűz- és jégkár biztosító szövetkezetek anélkül, hogy a tagok érdekei valaha is a legkisebb veszélynek, kockázatnak lettek volna kitéve, éveken keresztül tagjainak sok ezer sőt százezer koro- nákat mentettek meg, melynek hiva- tása lett volna az utazó vigécek szá- jába vastag szivarokat, a részvénye- seknek magas osztalékot és hatalmas intézeti palotákat varázsolni elő.

Kérdjük, miért kell a szegény, amugy is kiszípolyozott népnek nem csak filléreit, garasait, de koronáit azért kuporgatni össze, hogy a tőle teljesen távol álló, biztosított érdekei- vel mitsem törődő hatalmas pénzeso- port, elhízott részvényesek szelvényei értékét, hozamát minél inkább emelje, amikor a tapasztalattal is megerősí- tett igazság az, hogy eme filléreket, garasokat és koronákat önmagunknak is megmenthetjük. — Avagy miért kelljen összetett kézzel nézünk, hogy a hatalmas tőkével rendelkező bizto- sító intézetek igazgatói székeikben be-

folyásos, hatalmas államférfiakat ül tessenek, kiknek lelkiismerete, zsebe egyaránt tág, hogy azután az ezeknek adandó, hatalmas fizetésekkel jogtalan, a biztosítottak érdekeit megszorító — törekvéseiket annál könnyebben, ké- nyük-kedvük szerint megvalósíthassák. — Valahányszor egy-egy hatalmas biztosító intézet székébe egy volt vagy leendő miniszter ült, a kapott busás, a fillérekből, garasokból s ko- ronákból összeszedett fizetéssel soha- sem az üzletfelek, hanem mindég a részvényesek érdekei nyertek ki- elégitést.

Nyissuk ki szemünket s alkossuk meg a kölcsönös biztosító szövetke- zeteket.

...r...r.

Katholikus Gyermekvédő Liga.

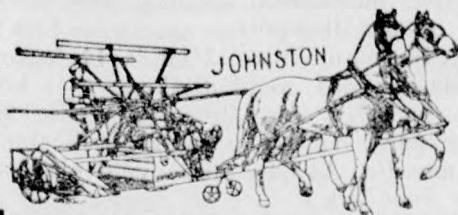
Mikor a Bácskai Napló hirt adott a Katholikus Gyermekvédő Liga megalakulá- sáról s lelkiismeretes katolikus újsághoz méltóan olvasóközönségét kioktatta a felől, hogy az „Országos Gyermekvédő Liga” tu- lajdonképen szabadkőműves és nem kath. intézmény, a mely mit sem törődik az el- hagyott gyermekek valláserkölcsi nevelésé- vel, a legszörűs méltatlankodás hangján fel- szisszent ellene a szabadkai főbócher Bácskai Hírlap. Ez a zsidó sajtókaró rövid eszé- vel azt hitte, hogy az eszme a Bácskai Napló újabb sötét aknamunkája akar lenni, a hu- manizmus szent nevében dolgozó Országos Gyermekvédő Liga ellen s ezért a nála szo- kott fanatikus nyálaskodással olyan szél- malomharcot kezdett ellenünk, a mely még a dicső don Quixotének is becsületére vált volna.

Már volt alkalmunk a kis tudatlant e helyt amugy magyarosan kioktatni. Hogy okultak-e belőle a Bácskai Hírlapék avagy sem, avval már nem igen törődünk. S így nem annyira az ő kedvükért, mint inkább könnyen hívő közönségünknek okulására ide iktatjuk a Pécsi Új Lap tegnapi számának azt a részét, mely az Országos Gyermekliga történetével foglalkozik:

„A szabadkőművesek megalakították az Országos Gyermekvédő Ligát és abba a nagy munkájukba belevonták az ország egész tár- sadalmát. Az elhagyott gyermekeknek a tár- sadalom részére való megmentése céljából a közönség sorompóba állt és fillérenként százezreket gyűjtött össze a gyermeknapo-

Bächer Rudolf Melichar Ferenc gépgyári raktára Szabadka, Raichl-palota.

Ajánlja a nagyérdemű gazdaközönségnek az eredeti amerikai Johnston-féle fűkaszállót,

marokrakó és kévekötő aratógépeit,

szénagyűjtők, acélgereblyék, kapáló ekék, eredeti Melichar-féle Unikum-Drill vetőgépek, Bächer ekéket, kukoricamorzsolók, járgányok, valamint a gazdasághoz szükséges összes gépeket.

Manilla zsinegek gyári árban! 422-20-8

Kedvező fizetési feltételek! → Olcsó árak! ← Árjegyzék ingyen és bérmentve!

kon. Az önkéntes adakozók ezrei nem tudták, hogy a liga szabadkőműves vezetői a míg az elhagyott gyermekek gondozását tűzik ki célul, addig a lelki nevelésnél figyelmen kívül hagyják a vallásérkölcst. A liga alakulásakor a magyar kereszténység vezetői is beválasztották a vezetőségbe, kik mindent elkövettek, hogy a megmentendő gyermekek nevelésének programjába a lelki nevelést, a vallásos erkölcsök szerinti oktatást is vegyék fel. Ez nem történt meg, mert a liga által létesített gyermekvédelmi művek nélkülözik a nevelés legfőbb kellékét, a vallásérkölcst irányzatot. Mind erről pedig a nagyközönség és maguk a vidéki mozgalomnak vezetői közül sem tudtak, mert hisz egyedül csak a jótékonyság volt célul megjelölve. A liga törekvéseit maga a keresztény sajtó is támogatta, bizva abban, hogy a liga a gyermekeknek nemcsak testi, de lelki, vagyis vallási neveléséről is gondoskodik. — Most már azonban világos, hogy a kívánatos együttműködés lehetetlen, mert elvégre is hitet tartó ember nem támogat hat szabadkőműves intézményeket.

Ime ezért kellett a Katholikus Gyermekekvédelmi Ligát az Országos Ligától függetlenül megalakítani. Magyarország hercegprímása már meg is erősítette ezt a legújabb modern kath. intézményt s Esztergom környékének színe-java már csatlakozott is az üdvös mozgalomhoz.

Mi úgy tudjuk, hogy a magyar püspöki kar is hozzá fog járulni a modern katolikus intézmény felkarolásához s a hercegrímás példáját követve meg fogja azt honosítani egyházmegyéje területén.

Az Országos gyermekvédelmi ligát tehát nem „holmi csuhás okvetetlenkedés” hozta létre, hanem országos katolikus szükséglet, a melynek jogos és üdvös voltát józan észszel letagadni nem lehet.

w.

A városi közkönyvtár és muzeum.

Immár három esztendeje, hogy a városi közkönyvtár és muzeum a közönség elől hermetice el van zárva.

Utána jártunk az illetékes tényezőknél, s arra a szomorú igazságra jutottunk, hogy ezen két intézmény s különösen a könyvtár megnyitásának útjában semmi más nem áll, mint a helyiség kérdése.

Ugy értesülünk ugyanis, hogy a könyvtár teljesen rendezve, leltározva van s így készen áll arra, hogy a nagyközönség hozzá juthasson. Van is benne 6—700 mű s így elég anyaggal rendelkezik, hogy legalább szerényebb igényeket kielégíthessen.

Azzal a szellemi veszteséggel tehát, mely közönségünket ezen könyvek elzárásával éri, nem áll arányban az a néhány száz korona, amennyibe egy alkalmas könyvtár helyiség kibérlése kerülne, főleg ha meggondoljuk, hogy az eddigi 3 év után még újabb 3 évi, elzárás vár rájuk.

S ha már oly szűk anyagi viszonyok között van a város, hogy minden megtakarítható fillérre szüksége van: azt hisszük, a közönség szívesen bele menne némi mérsékelt használati-díj fizetésébe is, csak már egyszer használhatná a maga könyvtárát.

Ami pedig a muzeumot illeti, éppen annak kezelőjétől úgy értesültünk, hogy valami szerencsétlen belsőségbe internáltatott. Eltekintve attól, hogy az a helyiség szellőzetlen s nedves, attól lehet félni, hogy az azt betöltő s határoló büz beveszi magát az összes muzeális tárgyakba s ezen szerencsétlen körülmények majd együttesen tönkreteszik több évi gyűjtés eredményét, holott egy kis anyagi áldozattal bérelhetne a város a muzeum számára is száraz, egészséges s szellőzhető két szobás lakást.

Nagyon helyesnek tartjuk az okos, körültekintő gondolkodást a város vagyónál, de nem tudunk hozzájárulni akkor, amidőn annak árát a város szellemi élete, kulturája fizeti meg.

Ne feleddj el . . .

„Ne feleddj el!”

Igy könyörgött szemeidnek a könnyárja,

Amikor én

Kis lakunkban láttalak tán utoljára . . .

„Ne feleddj el!”

Gondolj reám, boldog ha lész idegenben!

Igy esdekelt

Bucsut véve, anya-kebled a keblemen . . .

„Ne feleddj el!”

Igy szólottam kis szobánkban ekkor hozzád.

Megsókoltál . . .

S ez volt anyám, az utolsó „Isten hozzád!”

Amerika, St. Paul Seminary, 1908. V.—20.

Rickert Ernő,
papnövendék.

HIREK.

— **Attérés.** Ikics Lázár e hó 13-án a szentgyörgyi r. k. plébánia templomban visszatért a kath. egyház kebelébe. A hitvallomás Jeszenovics János plébános előtt történt, ki a megtérőhöz a nap jelentőségéről és az első áldozásnak örömeiről megható szavakat intézett.

— **Dugovich Imre** állapotában örvedetes javulás állott be, annyira, hogy ma már meg is jelent szerkesztőségünkben.

— **Eljegyzés.** Morava Károly kir. törvénytörvénybíró jegyző eljegyezte szellői Spolarich Boriskát.

— **Bucsubankett.** Kersch Mihály kulai plébános tisztelői e hó 22-én bucsubacsorát rendeznek, melyre jelentkezni dr. Bölts Józsefnél, Meznerics Ferencnél és dr. Veréb Gyulánál lehet.

— **Erettségi a kalocsai gimnáziumban.** A kalocsai jezsuita gimnáziumban megtartott érettségi vizsgálaton 45 jelölt közül 22-en jeles, 14 jó, 9 egyszerűen érett eredménnyel vizsgázott. Elégtelen osztályzat senki sem nyert. A tankerületi főigazgató 30-at ajánlott jelesen érettnak, azonban eme szándéka a jezsuiták szigorúságán törött meg.

— **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter Nagy Lajos újvidéki járásbírói irnokot az újvidéki törvényszékhez helyezte át.

— **A Rákóczi-kollégium megnyitása.** Fényes kultúrnap színhelye volt tegnap a főváros budai része. Megnyitották a főváros első nagyszabású középiskolai konviktusát: a Rákóczi-kollégiumot, melyet a „Budai Kath. Ifjúsági Pártoló Egyesület” büszkén hozott létre. A kollégiumnak még csak a főépülete és a baloldali szárnya van készen, ezt nyitották meg tegnap fényes ünnepség keretében. Délelőtt tíz órakor a kollégium ideiglenes kápolnájában ünnepélyes szentmisét mondott dr. Várady L. Arpád címzetes püspök, aki a szentmise után körüljárta az intézetben és megáldotta azt. Ezalatt zsufolásig megtelt a délszaki növényekkel díszített terem, melyben a megnyitó közgyűlés folyt le. A közgyűlés előtt teljes püspöki ornátusban buzdító beszédet intézett dr. Várady L. Arpád a tanuló ifjúsághoz, ezután megkezdődött az ünnepi közgyűlés, melyen gróf Majláth György főrendiházi tag elnökölt. Dr. Sebők Imre az intézet történetét vázolta, Bednárz Róbert cs. kir. udvari káplán, intézeti igazgató az intézet jövőjéről és céljáról beszélt. Ezután a szavazást ejtették meg. Dr. Sebeny Antalt egyhangulag alelnökké, dr. Bednárz Róbertet pedig intézeti igazgatóul választották meg. Titkárrá dr. Sebők Imrét, ügyészszé dr. Zsembery Istvánt, jegyzővé Andriská Antalt, pénztárossá Thym Adolfot és ellenőrré dr. Hindy Zoltánt választották meg. Az ünnepi közgyűlés dr. Várady L. Arpád zárószavaival ért véget. Az ünnepélyen nagyszámú előkelő közönség vett részt.

— **Városi közgyűlés.** Szabadka szab. kir. város törvényhatósági bizottságának rendes havi közgyűlése ma 9 órakor lesz, a melynek tárgysorozatában a következő újabb

tanácsai javaslatok szerepelnek: 1) a majsai uti felüljáró céljaira szükséges területek ki-sajátítási költségeiről, 2) a befejező slójd tanfolyam segélyezéséről, s 3) a Roso-Schäffer féle irodalmi alapítvány alapító levelének módosításáról. Ez alkalommal jelentik be a tanyai iskolák építésére megtartott árlejtési eredményét s határoznak a főgimnáziumi tantestület kérelmére vonatkozólag a kizárólag délelőtti tanítás behozatala iránt. Tárgyalás alá kerül: Ozv. Farkas Józsefné kérvénye kegydíj és szerelési pótlék megállapítása iránti kérelme. — Dr. Biró Károly polgármester 6 heti szabadság iránti kérelme.

— **Vizsgai szavaltások.** Az alábbi sorokat évről-évre legalább is minden tanév végén idő és alkalmoszerű volna megírni. Készülődtem is rá; de a sok más ügy, baj közlemény stb. között kihullik az emlékezet rostáján, pedig tanum rá mindaz, akivel e tárgyról beszéltem, hogy nagyon is közérdekű. Alig van tanító, vagy tanítónő, aki megelégednék évközben különösen pedig az évről-évről vizsgán avval a szavalmány-nyaggal, amely az ő osztálya olvasókönyvében — a tanulók értelmi fejlettségéhez mérve és alkalmazva — foglaltatik. Nekik ez nem elég, — nekik valami extra kell. Hallottuk már 2-ik 3-ik osztályú kis tacsoktól szavaltatni Garay Magyar hölgyét, a Riadót, a Szózatot, az Előre, a Talpra magyart vagy más komoly vagy humoros tárgyú szavalmányokat; melyeket szerzőjük semmi esetre sem kis diákoknak hanem felnőtteknek írt, s amelyeket teljesen átértve átérve, csakis a felső gimnáziumban képezésben éz csak jól megválogatva algimnázium vagy a potgári iskola felsőbb osztályaiban lehetne teljes sikerrel szavaltatni. — Bemagolja ugyan a jobb tanuló a szavakat, de legtöbbször szálnalmas komikus az előadás a hangsúlyozás. Hát még mikor a szegény kis diák megakad, amit a lámpaláz is elősegít, — mikor szegény szókat mondatokat ismétel, amelyeknek teljes értelméről fogalma sincs. Semmiesetre sem történhetnék ilyen kinos főnakadás kapkodás, neveléses hangsúlyozás, gestikuláció ha a tanító vagy tanítónő nem nagyzolna, nem akarna port szórni a világ szemébe, hanem megelégednék az olvasó könyv anyagával, és nem kapkodnék olyan szavalmányokkal, amelyekből a szegény kis elemista egy mondatot sem ért meg. Tudok rá esetet, hogy II. osztályú tanulóknak az V. VI. osztályú olvasó könyvből sőt a polgári iskolai olvasó könyveiből és Petőfy összes műveiből szemeltek ki egyáltalán nem nekik való szavalmányokat. Egy füst alatt meg kell rónunk azt a menthetetlen eljárást is, hogy a 2. 3. 4. osztály tanulóknak vizsgai jutalmul egyáltalán nem nekik való, értelmi képzettségükön magasan fölül álló ajándékkönyveket osztogatnak, köztük még Petőfi szerelmes verseit, összes műveit is, ahol még az Akasszátok föl a királyokat és más oly költeményeket is találunk, amelyből nemcsak semmi hasznuk, de egyenesen kárunk van. Ha Petőfi élne, ő maga is ledorongolná azokat, akik az ő műveit elemista kis bagóknak osztogatják. Emellett a könyvkiadók polcain hevernek halomszámra az egyenesen kis tanuló részére gondosan, pedagógiai szakértelemmel megválogatott gyermek és ifjúsági olvasmányok. Ezeket talán majd a főgimnazistáknak fogják osztogatni? Fölszólalásunk jogosultságát még tanítógyűlés is helyeselték; no meg a józan ész is. E tárgyra a vizsgák lezajlása után még visszatérünk.

— **Székházavatás.** A zombor kath. legényegyesület új székházának beszentelése, valamint fővédnöke dr. Városv Gyula érsek arképeinek leleplezése alkalmából június hó 28-án délelőtti ünnepélyt rendez, este pedig az egyesület kerthelyiségében e nap emlékére, a zombori iparos dalárda közreműködése mellett műkedvelő előadást tart. Délelőtti tíz órakor ünnepélyes szentmise lesz a Szent István templomban. Utánna 11 órakor lesz a házszentelés, majd diszkozgyűlés következik, melynek keretében leleplezik az érsek arképeit. Az ünnepi beszédet Kleiner Nándor mondja. Az esti műkedvelő előadás 8 órakor kezdődik.

— **A bajmoki iparos-tanonciskolában** az évvégi záróvizsgálatokat folyó hó 15-én tartották meg. A szorgalmas és jó viseletű tanulók jutalmazására adakoztak: a bajmoki ipartestület 40 koronát, Hegedüs Lénárd plébános 5 koronát és 20 drb. imakönyvet, Lichtneckert József jegyző 5 kor., Pfeiffer Pál 3 kor., ifj. Berger Jakab, Budanovics Jenő és Kungel István 2—2 kor., Robitsk Ferenc és Tóth István 1—1 koronát. A nemeslelkű adakozók fogadják adományaikért ez uton is az iskola tanítótestületének igaz köszönetét.

— **Ugyvédek szobája Szabadkán.** A királyi törvényszék második emletén a 63. számú ajtón a következő felirással ellátott tábláska fityeg: „Az esküdtzéki tárgyalások ideje alatt az ügyvédek szobája itt van.” — Ennek magyarázata az, hogy a királyi törvényszék praktikus beosztása folytán esküdtzéki tárgyalások alkalmából a bírói tanácskozási termet az esküdték, a bírák pedig az ügyvédek szobáját foglalják el. Mégis, hogy az udvariasságnak elég tétessék adtak a védői karnak — az udvariasság és kényelem paródiájaként — egy szobát fenn, hogy ne mondjuk, a csillagos egek felé. Felhívjuk erre a körülményre a kir. tszéki elnök ur figyelmét, s ismerve az igaz érdekek iránti előzékenységét, bizton várhatjuk, hogy a védői kar jogos igénye kielégítést fog nyerni.

— **Megbokrosodott lovak.** Ma délután Horváth Miklós lovai a ferenciek előtti téren megbokrosodtak selragadták a kocsit. Horváth a kocsiról lebukott, de oly szerencsétlenül, hogy súlyos sérüléseket szenvedett. A lovakat azonban idejekorán meg lehetett fékezni s így komolyabb baj nem történt.

— **Ezredösszpontosítás.** A szegedi 5-ik és a szabadkai 6-ik honvédegyalozred összpontosítása június 28-án veszi kezdetét s az ezredek kötelékébe tartozó zászlóaljkon kívül a fenti napon Szabadkára érkeznek, hogy évenként szokásos ezred és dandárgyakorlatokat városunk határaitban megtartsák.

— **A tanyai iskolák építése.** A tanyai 10 iskolára az építési megbízatást folyó hó 14-én megtartott árlejtés alapján a 16-án megtartott előkészítő tanácsülésben Bleszák András kapta meg még pedig a tompai 101. számú őrháznál és Ludas pusztán építendő 2 iskolát 6 százalék felülfizetéssel; az Alsócsikérián, Bukvátyon, a Bajai-uton Nagy Ferenc földjén és Tyró szállás mellett 4 iskolát 4 százalék árengedménnyel; a szegedi-uti (Reiniczfalva), a halasi-uti (műtrágyagyárral szemben) és a zombori-uti (vámház mellett) 4 iskolát 8 százalék engedmény mellett.

— **Gondatlan kocsis.** Lajkó Adám kocsis szénahordással volt megbízva. Ovatosság hiányában pipára gyújtott s úgy indult a tanya felé. Utközben azonban elaludt, a pipa kifordult szájából a szénás szekerre s mikorra beért a tanya ki is gyulladt. A szénásszekér üszkeitől az istálló is meggyulladt, míg a kocsis súlyos sebesülések árán szabadult meg gondatlansága okozta helyzetéből.

— **A szegedi kenderfonó gyár ügye.** Az adai munkásleányok panaszára a szegedi kenderfonó gyár ellen indított eljárás második tárgyalását tegnap tartotta meg a szegedi rendőrkapitányság. A tanuk vallomásának eredménye előreláthatólag a gyár vezetőjét rehabilitálni igyekezett, mert ki próbált hü alkalmazottakat állítottak a bíróság elé tanuul. Mégis a tanuk vallomásából megállapítható, hogy a leányok panaszának különösen az élelmezésre vonatkozó tekintetben van alapja.

— **Az új helységnevek az iskolai bizonyítványokban.** Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a tanfelügyelőkhez rendeltetett, melyben meghagyja, hogy az iskolai bizonyítványokban és oklevelekben nem a régi, hanem mindenkor az ujonnan megállapított helységnevek használandók, még pedig akként, hogy a születési vagy egyéb anyakönyvi kivonatokról átvett nevek írásakor a hivatalos nevek alkalmazása mellett zárójel között mindenkor a korábbi név s helyet foglaljon.

A t. szülők s a főt. klérus szíves figyelmébe!

SVZNT IMRE-INTERNÁTUS SZABADKÁN.

Szülői házon kívül tanuló ifjak számára már a mult tanév óta fennáll a állandó tanári felügyelet mellett katolikus, hazafias nevelést nyújtó az ifjuságnak.

Kényelmes, egészséges emeletes épületben van egynegyed hold ákácokkal befásított udvarral.

Az évi díj: 500 korona.
A városban főgimnázium, felső kereskedelmi iskola és polgári iskola van s így mind a három intézetet látogató növendékek fölvételnek.

Jelentkezni lehet augusztus 1-ig.
Prospektust készséggel küld

424-S **Hervanek Ödön**
főzsimn. hittanár, intézeti igazgató.

Halálos végü verekedés.

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Pintér Mihály és Körmeői István folyó évi április hó 12-én Mélykuton megtámadták Tubánszki Péter mélykuti lakost s készsúrással halálát előidézett sérüléseket ejtettek rajta.

Ezért vonta az esküdtbírótság vádlottakat felelősségre.

Védők: Czeisz Máté és dr. Vécsei Emil voltak.

Az esküdtbírótság Pintért 5 évi és Körmeőzít 3 évi fegyházra ítélte.

Utleirások, Kalauzok

Bädeker, Grieben és Mayer-féle kiadásban kaphatók

HEUMANN MÓR
könyvkereskedésében Szabadkán.

TANÜGY.

+ **Iskolai értesítés.** A helybeli közs. polgári leányiskolában az 1908. tanévi záróvizsgálatok folyó évi június hó 17., 22., és 23. napjaiban délelőtt 8—12 óráig fognak megtartatni és pedig 17-én a hittani, és 22-én az I. és II. 23-án pedig a III. IV. osztálybeli vizsgálatok.

A rajzok, irások s a női kézimunkák a vizsgálatoknak imént jelzett ideje alatt az osztály tantermében lesznek megtekinthetők.

Az énekvizsgálattal egybekötött évzáró ünnepség június 8-án délután öt órakor fog megtartatni, a melyet a délelőtt 8 órakor kezdődő „Te Dem” előz meg.

Ugy a vizsgálatokra, mint a záróünnepségre a t. szülöket és érdeklődőket minden külön meghívás mellözésével a tantestület nevében tisztelettel meghívja:

Kovács Antalné,
h. igazgató.

+ **Tanítók évkönyve.** A Szentistván-társulat ily néven egy új vállalkozást indít meg, melynek első kötete július hó folyamán kerül ki a sajtó alól. Eltetrevaló, céltudatos vállalkozás ez, mely a nemzeti és keresztény alapokon fejlődő népnevelés munkáját van hivatva erősíteni. Az évkönyv szerkesztője Wohlmut Ernő, az ismert neveléstani író, a munkatársak közt pedig oly előkelő nevek akadunk, mint Prohászka Ottokár, Giesswein Sándor, Erdősi Károly, Göröcsöni Dénes, Ember Károly stb. A rendkívül gazdag gyakorlati részen kívül a legaktuálisabb témákat tárgyaló másfél tucatnyi önálló tanulmány e kötetet valóságos szociálpedagógiai vezérkönyvvé avatja. Elsősorban tanítók, nevelők és tanítójelöltek használatára készült e könyv, de nélkülözhetetlen lelkészek, szülők s mindazok számára is, akik akár hivatásuknál, akár állapotuknál fogva érdeklődnek a nevelés ügyei iránt. A körülbelül 18 ivnyi vászonkötésű vaskos könyvnek ára 3 korona, azonban a társulat tagjai és állandó megrendelői 1 korona kedvezményes áron kapják. Megrendeléseket legcélszerűbb postautalványon jelezni.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordítja: Körmeőczy Ernő.

146

Bosco palotájának kapusa nem pihenhet meg csak egy percre sem. A hordárok, a küldöncök egymás hátán cipelik a sok hatalmas tortát, az óriási virágcsokrokat felfelé a lépcsőn. Az üdvözlőtáviratoknak, köszöntőleveleknek se vége se hossza.

Piazza Bologna közepén áll V. Károly császár szobra. Oly szikár, sovány az alakja, akár csak San Giovanni a pusztában. Hogy-hogy nem az ő kezébe is került egy kicsiny igénytelen virágkoszorú. Mikor a Quatro Canti diákjai észreveszik ezt, felvonulnak a császár elé, magasra emelik fákláikat s lelkes „Hurrah” kiáltással üdvözlők az öreg despotát. Egyikük felkuszik a szobor talpára leemeli a koszorút, hogy majd a hatalmas szociálista vezért tisztelje meg vele.

Erre aztán sietnek a kikötő felé. Fáklyájuk, piros lámpájuk is kialudt már, de ez cseppet sem zavarja most őket. Kartkarba fűzve, énekelve vonultak tova. Közbe-közbe meg megszákítják a dallamot s tele tudóval kiabálják: „Le Crispivel! Eljen Bosco, éljen!” Akkor új dalba kezdtek... ez is el elmúl közben, mert akik nem tudnak dalolni, ölelgetik, össze vissza csókolgatják őket.

Most a testületek s céhek tagjai vonulnak fel utcáikból, hol évszázadok óta azon egy mesterséget folytattak. Ott vannak a pallérok, a kőművesek mind, rézbanda meg zászlóerdő kíséri most őket, amott a mozaik művesek, távolabb meg a halászok. Mikor elhaladnak amazok mellett, zászlóikat meghajtva, bólongatva köszönetik egymást. Közbe-közbe megállnak s lelkesítő beszédet intéznek a néphez. Dicsőítik magasztalják azt az öt mártírt, kiket a kormány Szicíliának újra visszaad. S szózatukra lelkesedő üdvözlőgás zug szerte a tömeg sorai közt: „Eljen Bosco! Eljen Da Felice! Eljen Verro. Eljen Barbató, Eljen Alagona.”

S ha valakit már kifárasztott az utca zivaja s megpihenni odaindult a kikötő felé, hirtelen megáll, mintha csak gyökereket vertek vón lábai s csodálkozva hordja körül tekintetét. Szent Isten, hol vagyok? Madonna Santissima hova kerültem én?

Mert hisz azt gondolta, hogy a kikötőt úgy üresen, néptelenül találja majd, mint egyébkor is, mikor ráfekszik az éjjeli sötétség.

Ahány ladik, gondola, bárka csak volt a palermói kikötőben, egy szálíg lefoglalták a társaságok s magánosok erre a nagy napra. Ott ringatózott, kergetőzött most valamennyi a tenger sima hátán. Egytől-egyig virágdíszbe volt öltöztetve mind s olykor-olykor sísteregve csapott fel róluk a magasba röppentyük lángoló tüzkévéje. A gyalulatlan szálkás padokat most pompás szőnyegekkel, tarka terítőkkel takarták le s Palmeró szépei, legelőkelőbb urnői foglaltak most rajtuk helyet. Nesztelenül siklanak végig a víz messzefényű tükrén, hol elmaradva, hol csoportba verődve. A tengerjáró hatalmas gőzhajók árbocai, vitorlafái virágfüzérékkel vannak körülfogva, a partörök apró gőzösei pedig gyors ütenyben pöfögve dobálják ki a gomolygó füstöt száz meg száz apró mécsesel díszített kéményükből. Az a sok kis apró világ fényártó szór a kikötő vizére s a hogy a gyöngyöző cseppek leperegnek az evezőkről, csakolyanok, mint a szerte folyó olvasztott arany.

A fővényes parton százezer, nem — százötvenezer ember áll, tuláradó örömtől telve. Elérzékenyülve csókolgatják egymást, lelkes üdvözlőgásban törnek ki olykor-olykor, oly boldogok most, oly mondhatatlanul boldogok — nem türtöztethetik magukat tovább, a meghatottság könnyei áztatják arcukat.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Riekert E. St. Paul Amerika. Nagyon szívesen. Csak rajta! Levélileg bővebbet.

Gombos Lajos

építési irodája Bány-köz, Kecskés-ház mellett
(bejárat a Kossuth-utcából).

Elvállal lakóházak és mindenféle gazdasági épületek tervezését, leszámolásokat és költségvetések szerkesztését, valamint ácsmunkatervek és fakivonatok készítését.

395-20-14

13257/1908. sz.

433-2-1

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város háztartásának 1907. évi zárszámadása az 1886. évi XXI. t.-c. 17. §-ának alapján folyó évi június hó 17-től 15 napi közszemlére kitétetett.

Miről a közönség azzal értesítetik, hogy a zárszámadást az érdeklődők a városi számvveői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetik, s elene esetleges észrevételeiket megtehetik.

Szabadkán, 1908. évi jun. hó 16-án.

Dr. Biró Károly,
kir. tanácsos, polgármester.

Hirdetéseket
jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala
Rákóczi-utca 20. szám.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserepályaharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelősebb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka, I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa
varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsébet

női kalapárus. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Majláth Gergely

cserepályakészítő. Szabadka, II., László-utca 387. Telefonszám 392.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

A főtisztelendő papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Kalocsamegyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Raktári nr.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papíron) ivenként	—	08	17	Informatio de Capellanis 10 péld.	—	30
2	Bérmáltak anyakönyve " " "	—	08	18	Informatio de Parochis " "	—	40
3	Egybekeltek anyakönyve " " "	—	08	19	Kivon. a kereszteltek anyakönyvéből (mer. pap.) 50 drb	1	50
4	Meghaltak anyakönyve " " "	—	08	20	Születési bizonyítv. polgári házasságkötéshez " "	1	—
5	Misealapítványok naplója " " "	—	05	21	Bérmacédula " "	—	20
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról " "	—	06	22	Kivonat az egybekeltek anyakönyvéből (mer. pap.) " "	1	50
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, beliv " "	—	06	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből " " "	1	50
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, küliv " "	—	06	24	Családi értesítő " " "	1	50
7	Kegyes alapítványok naplója " " "	—	05	25	Eljegyzési értesítés " "	1	—
8	Kegyes alapítványok pénztári számadása beliv " "	—	06	25b	Insinuatio sponsalium " "	1	—
8a	" " " küliv " "	—	06	26	Dimissio " "	1	—
9	Templompénztári napló " " "	—	05	27	Alapító levél 25 drb	1	—
10	Templompénztári számadás, küliv " "	—	06	28	Nyugtanyakönyveske az egyh. pénzt. adósa számára " "	1	—
10a	" " " beliv " "	—	06	29	Tabell. Relatio de Visitatione Vice archi diacon. 10 péld.	—	40
11	Relatio de statu Parochiae 10 péld.	—	40	30	Latin misejegyzék 10 iv	—	40
12	Consignatio conjugum in divortio viventium " "	—	40	31	Párber napló 10 iv	—	40
13	Consignatio illorum, qui religionem mutarunt " "	—	40	32	Kötelezvény 50 drb	1	—
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum " "	—	40	33	Gyónó cédula 500 drb	2	—
15	Tabell. conspectus matrimoniorum mere civil. " "	—	20	34	Esketési bizonyítv. anyakönyvi bejegyzéshez 50 drb	1	—
16	Értesítvény népoktatási intézetekről " "	—	40	35m	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg) 50 drb	1	—
				35n	" " (német szöveg) 50 drb	1	—
				35b	" " (bunyevác szöveg) 50 drb	1	—
				36	Jegysek anyakönyve (merített papír) ivenként	—	08
				37	Hirdetési bizonyítvány 50 drb	1	—

Ki nyomtatvány-szükségleteit nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Szabadka, 1908 március 1.

A Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat m. sz. igazgatósága.

Izzadás ellen**Láb-, kéz-, hónalj-**

Artalmatlan, gyorsan hat, feltűnő eredmény, bűzt mulaszt, feldörzsölést megszüntet és megakadályoz, könnyű száraz járást biztosít.

Egy nagy tégely 1 kor. Egy kis tégely 60 fillér.

Reform-kenőcs.

Kapható: Ifj. Illés Antal gyógyszerüzében Szabadkán.

416-12

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.